

**COMPANIA NATIONALA DE TRANSPORT
AL ENERGIEI ELECTRICE
TRANSELECTRICA S.A.**

**APROBAT,
DIRECTOR GENERAL ADJUNCT - CS,
Octavian LOHAN**

PROCEDURA OPERATIONALA

Compensarea dezechilibrelor la nivel SEN in procesul de programare pe piata de echilibrare in ziua D-1

COD: TEL-07.VI ECH-DN / 72

Revizie : 0

Exemplar nr.:

Avizat: Director Conducere Operativa DEN – ing. Marian Cernat

Verificat: Manager Piata de Echilibrare – ing. Mircea Anton,

Manager Monitorizare Piete – ing. Octavia Unguroiu,

Manager Regimuri si Analiza Functionarii – ing. Virgiliu Ivan

Intocmit: ing. Adriana Terente

Drept de proprietate

Prezenta procedura este proprietatea Companiei de Transport al Energiei Electrice **TRANSELECTRICA SA**. Multiplicarea și utilizarea partiala sau totala a acestui document este permisa numai cu acordul scris al conducerii **C.N.T.E.E. TRANSELECTRICA S.A.**

**Compensarea dezechilibrelor la nivel SEN in
procesul de programare in ziua D-1**

Cod: TEL-07.VI ECH-DN/72

Pag 2/7

Rev. 0 1 2 3 4 5

LISTA DE CONTROL A REVIZIILOR

Documentul actualizat:

**1. Procedura: Compensarea dezechilibrelor la nivel SEN in procesul de programare pe piata
de echilibrare in ziua D-1**

2. Cod: TEL-07.VI ECH-DN / 72

Nr. rev	Continutul reviziei	Autorul reviziei	
		Nume si prenume	Semnatura / Data

CUPRINS

	Pag.
Pagina frontala	1
Cuprins	3
1. Scop	4
2. Domeniu de aplicare	4
3. Definitii si prescurtari	4
4. Documente de referinta	4
5. Responsabilitati	5
6. Modul de lucru	5
7. Inregistrari	7

Compensarea dezechilibrelor la nivel SEN in procesul de programare in ziua D-1

Cod: TEL-07.VI ECH-DN/72

Pag 4/7

Rev. 0 1 2 3 4 5

1. SCOP

Procedura are ca scop programarea productiei unitatilor dispecerizabile si / sau consumurilor dispecerizabile in ziua D-1, utilizand ordinea de merit din Piata de Echilibrare, in situatia unor dezechilibre intre productia notificata si consumul prognozat plus schimburile externe*, precum si in situatia unor rezerve insuficiente unei functionari sigure a SEN.

* s-a considerat exportul cu semnul „+” si importul cu semnul „-”

2. DOMENIUL DE APLICARE

Prezenta procedura se aplica de catre Operatorul de Transport si de Sistem in urmatoarele cazuri:

- dezechilibrul dintre notificarea fizica a productiei pe total SEN si consumul prognozat plus schimburile externe programate depaseste, pe cele 24 de ore, 1000 MWh,
- dezechilibrul orar in anumite ore depaseste 25 MWh,
- nu exista suficienta rezerva tertiara rapida la crestere sau la scadere.

3. DEFINITII SI PRESCURTĂRI

3.1. Definitii

3.1.1. Conform Codului Tehnic al Rețelei Electrice de Transport

3.1.2. Conform Codului Comercial al Pieței Anglo de Energie Electrica

3.2. Prescurtari

SEN – Sistemul Electroenergetic National

DEC – Dispecerul Energetic Central

OTS – Operator de Transport si de Sistem – TRANSELECTRICA S.A

PE – Piata de Echilibrare

UD – Unitate Dispecerizabila

UND – Unitate Nedispecerizabila

CD – Consum Dispecerizabil

PRE– Parte Responsabila cu Echilibrarea

PPE – Participant la Piata de Echilibrare

NF – Notificare fizica

4. DOCUMENTE DE REFERINTA

4.1. Codul comercial al pietei angro de energie electrica

4.2. Codul Tehnic al Rețelei Electrice de Transport

4.3. Ghidul de utilizare al Platformei de Programare, disponibil pe site-ul Operatorului Pieței de Echilibrare

4.4. Manualul Calitatii al CNTEE Transelectrica SA, cod TEL-MC-ISO

5. RESPONSABILITATI

5.1. OTS raspunde de:

- 5.1.1. Validarea notificarilor fizice;
- 5.1.2. Analiza si constatarea situatiilor de dezechilibru la nivel SEN, orar sau pe cele 24 de ore, intre productia notificata si consumul prognozat plus schimburile externe programate;
- 5.1.3. Verificarea volumului rezervei tertiare rapide de crestere sau de scadere si constatarea situatiilor de deficit;
- 5.1.4. Programarea corespunzatoare in ziua D-1 a UD si / sau CD in caz de necesitate;
- 5.1.5. Transmiterea programului rezultat la PPE, respectiv PRE.

5.2. PPE, respectiv PRE, raspunde de:

- 5.2.1. Corectitudinea informatiilor pe care are obligatia sa le transmita la OTS in conformitate cu prevederile Codului Comercial al Pietei Anglo de Energiei Electrica;
- 5.2.2. Realizarea programului rezultat in urma procesului de programare.

6. MODUL DE LUCRU

6.1. In ziua D-1, dupa inchiderea portilor de transmitere a notificarilor fizice si ofertelor zilnice in platforma PE, OTS analizeaza pentru fiecare interval orar al Zilei de Livrare:

- puterea notificata pentru fiecare UD, CD, anumite UND si pe total SEN;
- schimburile bloc, consumul si productia agregata pe fiecare PRE;
- prognoza de consum a SEN;
- schimburile notificate cu sistemele energetice vecine.

6.2. Cu ajutorul datelor de la punctul precedent se analizeaza si se determina:

- rezerva tertiară rapidă de crestere la varful de sarcina;
- rezerva tertiară rapidă de scadere pentru golul de sarcina;
- dezechilibrul orar la nivel SEN;
- dezechilibrul mediu orar la nivel SEN;

6.3. In situatia in care OTS constata ca cel putin una din conditiile de la punctul 2 este indeplinita, analizand situatia disponibilitatii grupurilor generatoare din SEN, situatia stocurilor de combustibil si de apa, precum si prognoza productiei eoliene si fotovoltaice, decide modul de realizare a programarii UD si / sau CD in ziua D-1 pentru ziua D cu sau fara pornirea/oprirea de UD termo.

6.4. Pornirea / oprirea de UD termo se face in ordinea de merit pe PE, corespunzator ordinii de merit la crestere, pentru pornire si corespunzator ordinii de merit pentru oprire, la oprire.

6.5. Daca nu se pornesc / opresc UD termo, atunci echilibrarea SEN se face utilizand selectiile de energii la crestere / scadere din ofertele de rezerva tertiară lentă conform ordinii de merit pe PE.

6.6. Selectarea in D-1 a energiilor de echilibrare din ofertele de rezerva tertiară lentă se face, de

**Compensarea dezechilibrelor la nivel SEN in
procesul de programare in ziua D-1**

Cod: TEL-07.VI ECH-DN/72

Pag 6/7

Rev. 0 1 2 3 4 5

regula, dupa selectarea benzilor de reglaj secundar.

- 6.7.** Daca se pornesc / opresc UD termo si se constata ca productia programata pe total SEN nu profileaza curba de consum prognozata plus schimburile externe (curba de sarcina), OTS selecteaza (in ziua D-1), in limita posibilitatilor, din ofertele de rezerva tertiara lenta la crestere sau scadere dupa caz, energiile necesare echilibrarii.
- 6.8.** Notificarile fizice initiale plus selectiile facute de OTS in ziua D-1 devin programul de functionare al UD si / sau CD pentru ziua D.
- 6.9.** Daca structura de productie rezultata in urma programarii difera semnificativ fata de structura de productie utilizata in calculele de regimuri efectuate de OTS, atunci se refac calculele de regimuri de functionare. Daca regimurile sunt convergente pentru toate cele 24 de ore, atunci programul de functionare al UD si / sau CD - urilor este validat si se transmite PPE, respectiv PRE – urilor. Daca cel putin pentru un interval orar regimul este divergent, atunci se aplica managementul congestiilor si programul rezultat este cel validat si transmis PPE, respectiv PRE.
- 6.10.** Daca structura de productie rezultata in urma programarii nu difera semnificativ fata de structura de productie utilizata in calculele de regimuri efectuate de OTS, atunci programul de functionare al UD si / sau CD - urilor este validat si se transmite PPE, respectiv PRE – urilor.
- 6.11.** Comunicarea programului catre PPE, respectiv PRE, se va face in ziua D-1, imediat dupa validare, nu mai tarziu de ora 21:00, ora locala.
- 6.12.** In ziua D, in functie de situatia reala, dispecherul DEC dispune, utilizand ordinea de merit pe PE, incarcarea / descarcarea corespunzatoare a UD si / sau CD, respectiv pornirea / oprirea corespunzatoare a UD – urilor (pornirea / oprirea UD – urilor hidro se poate face si prin selectii pe reglaj tertiar rapid).
- 6.13.** Tranzactiile finale pe PE sunt cele rezultate in urma cumularii procesului de programare in ziua D-1, cu tranzactiile corespunzatoare pietei intra-zilnice si procesului de selectare de catre dispecherul DEC in ziua D.
- 6.14.** Procesul de programare a UD si / sau CD are in vedere cel putin urmatoarele aspecte tehnice de siguranta a functionarii:
- se va urmari, pe cat posibil, functionarea fiecarei centrale termo cu minimum un cazan, in special in perioada de iarna;
  - se va prefera mentinerea in rezerva a unor UD - uri termo (cazane) fata de oprirea altora, chiar daca acest lucru nu respecta intocmai ordinea de merit, pentru a evita cresterea nejustificata a numarului de porniri/opriri de UD - uri termo;
  - se va prefera mentinerea in functiune a unor UD - uri termo (cazane) fata de pornirea altora, chiar daca acest lucru nu respecta intocmai ordinea de merit, pentru a evita cresterea nejustificata a numarului de porniri/opriri de UD - uri termo;
  - volumul opririlor / pornirilor de UD - uri termo se va stabili astfel incat sa existe suficienta rezerva tertiara rapida de crestere la orele de varf de sarcina si de scadere la orele de gol de

Compensarea dezechilibrelor la nivel SEN in procesul de programare in ziua D-1

Cod: TEL-07.VI ECH-DN/72

Pag 7/7

Rev. 0 1 2 3 4 5

sarcina.

6.15. In procesul de programare, se vor lua in considerare si alte aspecte cu influenta asupra sigurantei functionarii cum ar fi: ce zi urmeaza zilei D de programare (zi cu consum mai mare sau mai mic decat ziua D, sarbatoare legala, evenimente cultural sportive sau politice importante cu influenta asupra consumului etc.), ce grupuri urmeaza a se disponibiliza in ziua D+1, ce prognoza de vant este pentru ziua D+1, ce grupuri sunt in perioada de proba in ziua D+1 s.a.

7. INREGISTRARI

Toate operatiile descrise in procedura sunt inregistrate in registrul de tura DEC si in Platforma DAMAS, cu eticheta de timp si numele operatorului.

